

**PAŽYMA DĖL SKUNDO
PRIEŠ VALSTYBINĖS ENERGETIKOS INSPEKCIJOS VILNIAUS SKYRIŲ
IR VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ**

2013-04-08 Nr. 4D-2013/4-135

Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1.1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2013-01-30 gavo X, Vilniaus miesto ... namo (toliau vadinama – Namas) gyventojų (toliau vadinama – pareiškėjas), skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau vadinama – Savivaldybė) bei Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos (toliau vadinama – Inspekcija) Vilniaus skyriaus (toliau vadinama – Inspekcijos skyrius) pareigūnų veiksmų (neveikimo) vykdant Namo bendrojo naudojimo administratoriaus – uždarnosios akcinės bendrovės „Antakalnio būstas“ (toliau vadinama – Administratorius) – veiklos priežiūrą ir kontrolę bei Namo šildymo ir karšto vandens sistemų (toliau vadinama – Sistemos) prižiūrėtojų (toliau vadinama – Prižiūrėtojas) kontrolę.

2. Pareiškėjas skunde nurodo:

2.1. dėl „netinkamos Namo šilumos sistemų priežiūros ir Namo administravimo gyventojai patyrė finansinę žalą. Dalį žalos UAB „Vilniaus energija“ pripažino ir gražino gyventojams, o žalos už netinkamą priežiūrą Administratorius nenori pripažinti, nors pagal norminius dokumentus privalo ją atlyginti kartu su prižiūrėtoju UAB „Pastatų priežiūros tarnyba“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Administratorius atliko priežiūros darbus numatytus normatyviniame priežiūros privalomų darbų sąraše ir naudodamasis savo pareigomis surinko neteisėtus mokesčius kaip už papildomus darbus, nepateikdamas jokių teisinių argumentų pagal kuriuos savavališkai atliko papildomą mokesčių rinkimą.“

2.3. „Tik pačių gyventojų iniciatyva nustatyti netinkamos Namo priežiūros defektai po šilumos punkto rekonstrukcijos 2008 m., kurie akivaizdžiai parodo, kad nebuvo vykdoma Namo Sistemos priežiūra, nuo 2008 m. iki 2012 m. nesilaikoma norminių dokumentų reikalavimų, dėl ko Namo gyventojai patyrė žalą“:

2.3.1. „1. 2011 m. buvo nustatyta, kad Namo gyventojų sąskaita šildomos gretimo namo ... (toliau vadinama – Namas-2; kartu su ... namu vadinama – Namai) patalpos. Surašytas defektinis aktas, atjungtas jų šildymas ir, po metus trukusio pačių gyventojų susirašinėjimo, UAB „Vilniaus energija“ pripažino defektą ir atlygino žalą gyventojams“;

2.3.2. „2. 2012 m. buvo nustatyta, kad Namo šiukšlių konteinerių šaltoje patalpoje yra šildymo prietaisai, kuris rekonstrukcijos projekte nenumatyti, 2008 m. nebuvo demontuoti ir 3 metus šildė nepritaikytą šildymui patalpą, o tiksliau visa šiluma išeidinėjo į išorę per nešildomas duris, šiukšlių vamzdį. Kad neįvyktų avarija, šildymo prietaisai buvo uždangstyti skudurais, taip primityviu būdu apsaugotas nuo užšalimo“;

2.3.3. „3. 2011 m. buvo nustatyta, kad nėra tinkamai parengtas Namo šildymo ir karšto vandens sistemų aprašas (nebuvo sistemų schemų, projektinės dokumentacijos ir techninio paso), kurios yra pagrindinis tinkamos priežiūros dokumentas. Šis dokumentas buvo tinkamai parengtas tik 2012 m. rudenį po ilgų rašinėjimų į Savivaldybę, Vilniaus energiją, Inspekciją.“

2.4. „Priežastys dėl ko Administratorius privalo atlyginti žalą Namo gyventojams dėl netinkamos Sistemų priežiūros“:

2.4.1. „1. Pagal normatyvinius statybos dokumentus ir pagal „normalios statybos praktiką“ Administratorius su šilumos ir karšto vandens sistemų prižiūrėtoju po 2008 m. šilumos punkto [toliau vadinama – ŠP] rekonstrukcijos [toliau vadinama – Rekonstrukcija] privalėjo atlikti Sistemų

patikrinimą, suderinimą ir jas pertvarkyti pagal galiojančius 2008 m. statybos normatyvinių dokumentų bei Rekonstrukcijos projekto reikalavimus t. y. atjungti iki Rekonstrukcijos susijusius gretimų Namų vamzdynus, Rekonstrukcijos projekte nenumatytas šildyti Namų patalpas ir parengti Namų bendrojo naudojimo objektų aprašą pagal normatyvinių dokumentų reikalavimus.“;

2.4.2. „2. Rekonstrukcijos projekte buvo numatyta šildymas tik Namų butų patalpų, kurios pagal Namų kadastro bylą sudaro 1063,9 m², t. y. Namų naudingas plotas. Tiek Rekonstrukcijos projekte ir buvo suprojektuota. Reiškia projekte nebuvo numatyta šiukšlių konteinerių patalpos šildymas ir šildymo prietaisai minėtoje patalpoje. 2008 m. po Rekonstrukcijos turėjo būti atjungtas. Šios patalpos šildymas nenumatytas jokiuose norminiuose 2008 m. ir vėlesniuose statybos ir priežiūros dokumentuose.“

Savivaldybė 2012-08-06 rašte pareiškėjui Nr. A63-688-(81)-(3.2.1-EM4) pažymėjo, kad „Namų šiukšlių konteinerio patalpos šildymas buvo įrengtas pagal projektą.“;

2.4.3. „3. Pagal turimas pažymas, Rekonstrukcijos atliktų darbų pridavime eksploatacijai dalyvavo ir Inspekcijos atstovai, kurie turėjo patikrinti, kad Sistemos tinkamai parengtos naujo ŠP eksploatavimui, o ŠP atitinka Sistemai ir reikalingiems galingumams.“;

2.4.4. „4. Apie netinkamą priežiūrą byloja ir faktas, kad nuo 2008 m. iki 2011 m. Namų ŠP šildė gretimų Namų-2 dalį patalpų, nes po Rekonstrukcijos nebuvo atliktas jų atjungimas ir nebuvo vykdoma jokia priežiūra – Administratorius net iki 2011 m. nežinojo apie šį faktą. UAB „Vilniaus energija“ tai pripažino.“;

2.5. „Techniniai-teisiniai argumentai finansinės žalos gyventojams atlyginti: 1. Pagal Rekonstrukcijos projektinę bei pridavimo eksploatacijai dokumentaciją ir UAB „Vilniaus energija“ sąskaitų už šildymą duomenis šildymas numatytas tik Namų butų patalpoms. Reiškia šiukšlių patalpos šildymas buvo savavališkas, be gyventojų pritarimo ir žinios bei netinkamas pagal LR Statybos teisės aktus; 2. Pagal normatyvinį Namų techninės priežiūros privalomų darbų sąrašą ir Savivaldybės publikuotą informaciją spaudoje bei atsakymuose pareiškėjui uždaromosios armatūros (ventilių, sklendžių) keitimas / remontas yra įkalkuliuotas mokesčiuose už šilumos ir karšto vandens sistemų priežiūrą; 3. Sumontuoto balansinio ventilio kokybė ir techniniai parametrai neatitinka statybos normatyviniuose dokumentuose užduotiems balansinio ventilio techniniams parametrams, todėl jis yra priskiriamas prie sklendžių / ventilių ir bet kuriuo atveju, t. y. uždaromoji armatūra. Nei viena institucija nesiteikė atkreipti dėmesio, kad po frazės „balansinis ventilis“ yra komplektas sklendžių (uždaromosios armatūros), kurių keitimas / remontas yra privalomų darbų sąraše ir neprivalo būti apmokama papildomai.“

2.6. Pareiškėjo nuomone, „Administratorius ir Prižiūrėtojas pažeidė.“

2.6.1. „I. Šilumos tinklų ir šilumos vartojimo įrenginių priežiūros (eksploatavimo) taisyklės, LR energetikos ministro 2010-04-07 įsakymą Nr. 1-111: 20.3. Svarbiausios Prižiūrėtojo pareigos tinkamai prižiūrėti (eksploatuoti) pastato šilumos tinklus ir šilumos vartojimo įrenginius, kad jie veiktų efektyviai, patikimai ir saugiai; 21. Prižiūrėtojas yra atsakingas už veiksmingą prižiūrimų šilumos tinklų ir šilumos vartojimo įrenginių naudojimą ir kokybiškus jų veikimo techninius ir ekonominius rodiklius. 22. Šilumos tinklų ir šilumos vartojimo įrenginių veikimo techniniai ir ekonominiai rodikliai yra: 22.1. įrengtoji šiluminė galia ir jos naudojimo efektyvumas; [...]; 22.4. techniniai šilumos nuostoliai šilumos tinkluose ir šilumos vartojimo įrenginiuose.“;

2.6.2. „II. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės, LR energetikos ministro 2010-10-25 įsakymą Nr. 1-297: 137. Prižiūrėtojas teisės aktuose nustatyta tvarka atsako už: [...]. 138. Prižiūrėtojas privalėjo: [...]. 143. Pastato valdytojas teisės aktais [...] nustatyta tvarka atsako už: 143.1. pastato šilumos įrenginių bei išorės atitvarų (langų, durų, sienų, stogo ir pan.) būklę ir priežiūrą; 143.2. Vartotojo patirtą žalą dėl valdytojo neteisėtų veiksmų ar neveikimo. 144. Pastato valdytojas privalėjo: 144.1. Taisyklėse ir teisės aktuose [...] nustatyta tvarka prižiūrėti pastato išorės atitvaras (langų, durų, sienų, stogo ir pan.), šilumos įrenginius ir pastato šildymo ir karšto vandens sistemas arba sudaryti pastato šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros sutartį su juridiniu ar fiziniu asmeniu, turinčiu Inspekcijos leidimą (atestatą) verstis šilumos įrenginių eksploatavimo

(priežiūros) veikla; 144.9. užtikrinti pastato teritorijoje ir patalpose šilumos tiekėjui priklausančių šilumos įrengimų, statinių, komunikacijų bei atsiskaitomųjų šilumos apskaitos prietaisų apsaugą bei tinkamas jų darbui aplinkos sąlygas, atlyginti žalą, padarytą dėl netinkamos apsaugos ar aplinkos sąlygų; 144.15. siekti, kad išnaudojant visas turimas projektavimo ir organizacines galimybes pastato šilumos ir karšto vandens įrenginių darbo režimas atitiktų ekonomiško ir racionalaus šilumos ir karšto vandens vartojimo reikalavimus; 144.17. įgyvendinant Taisyklėse ir teisės aktuose [...] numatytas buitinių šilumos vartotojų teises bei pareigas dėl apsirūpinimo šiluma ir karštu vandeniu, pastato šildymo bei karšto vandens sistemos valdymo ir naudojimo savo iniciatyva arba butų ir kitų patalpų savininkų prašymu teisės aktuose [...] nustatyta tvarka ir laiku organizuoti sprendinių priėmimo procedūras.“

2.7. Namų gyventojų nuomone, „Administratorius privalo atlyginti nuostolius patirtus dėl netinkamos Sistemos priėmimo ir suderinimo po Rekonstrukcijos, projektavimo sąlygų neįvykdymo, tolimesnės priežiūros ir nesąžiningos apskaitos nuostolius“:

2.7.1. „1. 2011 m. už šilumos balansinio ventilio įrengimą 1 vnt. ir 3 vnt. sklendžių prie jo keitimas (253,79 Lt.)“;

2.7.2. „2. 2012 m. sugedusio karšto vandens sklendės keitimas (42,36 Lt.)“;

2.7.3. „3. 2008–2012 m. šilumos nuostolius patirtus dėl netinkamos namo techninės priežiūros, t. y. šildymo prietaiso neišmontavimo šiukšlių konteinerių patalpoje po Rekonstrukcijos, kadangi Rekonstrukcijos projekte nebuvo numatyta šildyti minėtą patalpą (517,82Lt).“

„Pagal LR Šilumos ūkio įstatymo: [...] 3) 21 str. 1 p. 3 papunktį Savivaldybė išdėstė, kad minėti darbai yra privalomų priežiūros darbų sąrašė, tačiau nepateikė teisinių argumentų kodėl, nežiūrinti į tai, kad jie yra privalomų darbų sąrašė, už juos reikia dar papildomai mokėti; 4) 27 str.3 punkte, minėti darbai nėra rekonstravimo darbai, už kurių dalį turi apmokėti vartotojai, nes tai yra tik smulkūs remonto darbai. [...]“

„Suminė patirtos finansinės žalos, kuri turi būti sugrąžinta Namų gyventojams, suma yra 813,97 Lt. Žalos suma nėra didelė, tačiau tai savavaliavimo pasekmės, su kuriomis taikstytis negalima, nes tai pasikartojantys sistemingi Administratoriaus pažeidimai dėl normatyvinių reikalavimų nesilaikymo.“

2.8. „9 kartus kreiptasi į Savivaldybės Aplinkos ir energetikos departamentą, kuris į konkrečius klausimus neatsakė, atkartojo Administratoriaus nuomonę, aprašė visai su klausimais nesusijusius mokesčių rinkimo būdus ir bendrais bruožais apibūdino priežiūros darbų apimtį ir sudėtį.“

Savivaldybė, kaip kontroliuojantis subjektas, laikosi nuošalyje, nekomentuoja teisinių pažeidimų, savo nekonkrečiuose atsakymuose traktuoja tuos pačius norminius dokumentus pagal kuriuos žala turi būti atlyginta, nes papildomi mokesčiai netaikomi, tačiau finansinės žalos atlyginimo nepripažįsta ir tam nepateikia teisinių argumentų.“

2.9. „4 kartus kreiptasi į Inspekcijos skyrių, kuris pripažino Namų priežiūros pažeidimus, bet atsakė, kad finansinių klausimų nenagrinėja. Skaito, kad gyventojai turi patys tartis su Administratoriumi ir patys rūpintis Namų priežiūra.“ „Yra nesuprantamas Inspekcijos skyriaus neutralus požiūris Administratoriaus netinkamos veiklos atžvilgiu.“

Inspekcija 2012-09-21 rašte pareiškėjui ir Administratoriui Nr. 12-502 pažymėjo: „Vadovaujantis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo [...] 27 str. nuostata, dalyje dėl Administratoriaus ir Prižiūrėtojo neveikimo, Inspekcijos skyrius priima sprendimą pareiškėjo skundą patenkinti ir įpareigoja Administratorių ir Prižiūrėtoją išspręsti pareiškėjo prašyme keliamus klausimus dėl techninės dokumentacijos, žalos atlyginimo ir privalomųjų darbų apmokėjimo.“

2.10. Savivaldybė, atsakydama pareiškėjui į jo penkis 2012 m. spalio mėnesio skundus, šiuo klausimu pabrėžė: „Dėl galimai patirtos žalos dėl Administratoriaus veiksmų atlyginimo turite kreiptis į Administratorių, nepavykus susitarti galite kreiptis į teismą. Savivaldybė negali atsakyti už Inspekcijos duotus įpareigojimus Administratoriui. Institucija pateikusi įpareigojimus ir turi kontroliuoti šių įpareigojimų vykdymą.“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolieriaus:

3.1. „Nustatyti ar teisėtai neatlyginama finansinė žala Namų gyventojams dėl netinkamos Namų Sistemų priežiūros, kaip numatyta normatyviniuose dokumentuose.“

3.2. „Nustatyti, kodėl Administratorius savavališkai atliko papildomų mokesčių rinkimus už privalomus priežiūros darbus, numatytus normatyviniuose dokumentuose.“

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Prieš pradėdant šio skundo tyrimą atsižvelgtina į žemiau nurodytas aplinkybes:

4.1. Seimo kontrolierius 2013-02-05 raštu Nr. 4D-2013/4-135/3D-383 kreipėsi į:

4.1.1. **Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos** (toliau vadinama – Inspekcija) prašydamas pateikti atsakymus (juos numeruojant pagal atitinkamą klausimo numerį): motyvuotą išvadą, ar Inspekcijos skyriaus 2012-09-21 rašte Nr. 12-502 Administratoriui pateiktas įpareigojimas išspręsti pareiškėjo prašyme keliamus klausimus dėl techninės dokumentacijos, žalos atlyginimo ir privalomųjų darbų apmokėjimo atitinka teisės aktų reikalavimus; konkrečiai suformuluoti 2012-09-21 įpareigojimą, t. y. nurodyti, ką Administratorius vykdydamas šį įpareigojimą privalėjo atlikti dėl techninės dokumentacijos, dėl žalos atlyginimo ir dėl privalomųjų darbų apmokėjimo; informuoti, kaip Inspekcija kontroliavo 2012-09-21 įpareigojimo vykdymą, kokių priemonių Inspekcija ėmėsi ar ketina imtis, kad įpareigojimas būtų įvykdytas, kokie jo vykdymo rezultatai (jeigu nekontroliavo – nurodyti priežastis); pateikti motyvuotą nuomonę (išvadą) dėl Namų šiukšlių konteinerio patalpos šildymo teisėtumo;

4.1.2. **Savivaldybę** (atsakymus numeruojant pagal atitinkamą klausimo numerį) – pateikti visą informaciją, paaiškinimus dėl visų pažymos 2 paragrafe nurodytų aplinkybių ir klausimų (paaiškinimus numeruojant pagal atitinkamus punktus, papunkčius) (kartu informuojant, kokių veiksmų Savivaldybė ėmėsi, nurodant teisinius veiksmų (neveikimo) pagrindus, patvirtinant arba paneigiant pareiškėjo nurodytas aplinkybes, pateikiant aprašomas aplinkybes patvirtinančius dokumentus), reikalingus pareiškėjo skundo nagrinėjimui ir Savivaldybės pareigūnų veiklos (neveikimo) juridiniam vertinimui; informuoti (pateikti tai patvirtinančius dokumentus), ar Savivaldybė šiuo atveju yra atlikusi Administratoriaus veiklos kontrolę ir nustačiusi: 1) ar Administratorius tinkamai atliko pareigas, nustatytas kiekviename Taisyklių 144 punkto papunktyje, dėl pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių [jeigu taip – informuoti, ar Administratoriui buvo pateikti įpareigojimai (kokie, kada), kaip jie buvo kontroliuojami ir kokie jų įvykdymo rezultatai; jeigu ne – atlikti priežiūrą ir pateikti motyvuotas išvadas pagal kiekvieną Taisyklių 144 punkto papunktį]; 2) ar iš tiesų, kaip nurodoma Savivaldybės 2012-08-06 rašte pareiškėjui Nr. A63-688-(81)-(3.2.1-EM4), Namų šiukšlių konteinerio patalpos šildymas buvo numatytas projekte (pažymos 2.4.2 papunktis), kartu pateikiant projekto ištrauką (išrašą) ir kitus dokumentus, patvirtinančius Savivaldybės išvadą dėl Namų konteinerio patalpos šildymo teisėtumo; 3) ar Administratorius tinkamai skaičiavo mokesčius už atliktus darbus, nurodytus pažymos 2.2 ir 2.7 punktuose [informuoti, ar Administratoriui buvo pateikti įpareigojimai (kokie, kada), kaip jie buvo kontroliuojami ir kokie jų įvykdymo rezultatai; jeigu ne – atlikti priežiūrą ir pateikti motyvuotas išvadas dėl šių mokesčių skaičiavimo pagrįstumo ir teisėtumo], kartu paaiškinant (pažymos 2.5 punktas) pareiškėjo nurodomas aplinkybes; atsižvelgus į atliktos Administratoriaus veiklos kontrolės ir priežiūros, rezultatus, pateikti motyvuotą (paremtą faktinėmis aplinkybėmis ir konkrečiomis teisės aktų nuostatomis) išvadą dėl Administratoriaus pareigos šiuo atveju atlyginti vartotojo patirtą žalą dėl Administratoriaus neteisėtų veiksmų ar neveikimo.

4.2. Atsižvelgiant į pirmiau aprašytas aplinkybes, išskirtinos šios skundo dalys:

4.2.1. dėl Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo) atliekant Administratoriaus veiklos priežiūrą ir kontrolę;

4.2.2. dėl Inspekcijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) atliekant Prižiūrėtojo veiklos kontrolę.

Tyrimas bus atliekamas ir tyrimo išvados pateikiamos dėl kiekvienos iš šių skundo dalių atskirai.

Dėl Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo) atliekant Administratoriaus veiklos priežiūrą ir kontrolę

Skundo dalies tyrimui reikšmingos aplinkybės

5. Iš Savivaldybės 2013-03-28 raštu Nr. A51-37470-(3.3.10.1-EM4) pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

5.1. Namams (blokuotiems pastatams) „iki Rekonstrukcijos šiluma ir karštas vanduo abiem pastatams buvo tiekiami iš vieno elevatorinio šilumos punkto, esančio Name. Atlikus Namų šilumos punktų rekonstrukciją buvo įrengti atskiri automatizuoti šilumos punktai Namuose, veikiantys pagal nepriklausomą schemą (2008 m.). ***Eksploatacijos eigoje išaiškėjo, kad statybos metu dalis Namų-2 patalpų yra prijungti prie Namų šildymo sistemos, dėl ko Namų gyventojai patyrė nuostolius.***“

5.2. „Pagal Administratoriaus pateiktą informaciją, rengiant Namą 2012/2013 m. šildymo sezonui, buvo atjungtas šiukšlių šalinimo konteinerinėje patalpoje esantis šildymo prietaisas, kuris apšildė atliekų konteinerines patalpas, tačiau yra nereikalingas ir tik didina šilumos nuostolius. Prietaisas buvo įrengtas statybos metu pagal projektą. Tuo pačiu metu ant laiptinės šildymo sistemos stovo buvo įrengtas balansinis ventilis. Darbai buvo atlikti šildymo ir karšto vandens priežiūros kaupiamomis lėšomis, pateikiant gyventojams sąskaitą apmokėti tik už panaudotas medžiagas.“

5.3. „Nustatyti, kad dalis patalpų buvo šildoma iš kito pastato buvo sudėtinga, nes iki renovacijos šios problemos nebuvo. 2011 metais šildymo sistemos buvo perjungtos pagal Namų priklausomybę ir perskaičiuoti mokesčiai abiejų Namų vartotojams už patalpų šildymą. Patirti nuostoliai Namų gyventojams buvo kompensuoti.“

5.4. „Dėl galimai patirtų nuostolių atlyginimo už Sistemų priežiūrą, gyventojai turi spręsti teismine tvarka.“

5.5. „***Aplinkos ir energetikos departamentas išnagrinėjęs Namų šildymo sistemos remonto darbų atlikimą pažeidimų nenustatė.***“

5.6. „Namas (1974 statybos metai) priklausė AB „Lietuvos energija“. Perduodant eksploatuoti žinybinį pastatą, Sistemų projektas nebuvo perduotas. Pagal Administratoriaus pateiktą informaciją dėl Namų Sistemos projekto bendrovė kreipėsi į Lietuvos valstybinį centrinį archyvą, tačiau projekto nerado. Pažymime, kad Namų šiukšlių šalinimo patalpoje statybos metu buvo įrengtas šildymo prietaisas. Todėl tikėtina, kad vykdant Namų statybą visos inžinerinės sistemos įrengtos pagal turėtą projektą. Jokių įrodymų, kad šildymo prietaisas būtų įrengtas Namų eksploatacijos metu nėra.“

5.7. „Administratorius Sistemų remonto darbus atliko vadovaudamasis Savivaldybės tarybos 2010-01-13 sprendimu patvirtintu Daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros darbų sąrašu. Darbai, neįtraukti į patvirtintą sąrašą, apmokami papildomai. Gyventojams sąskaitos pateiktos apmokėjimui tik už panaudotas medžiagas. Šis klausimas buvo išnagrinėtas Aplinkos ir energetikos departamente ir pareiškėjas buvo informuotas apie papildomų mokesčių priskaičiavimo tvarką.“

5.8. Savivaldybė siekdama „išspręsti nesibaigiančius ginčus bei skundus tarp pareiškėjo X ir Administratoriaus 2012 metais 2 kartus organizavo pasitarimus Namų priežiūros (eksploatavimo) klausimais. Pasitarimuose dalyvavo Aplinkos ir energetikos departamento, Administratoriaus, Prižiūrėtojo atstovai bei pareiškėjas. Buvo atsakyti visi X pateikti klausimai dėl Namų priežiūros

(eksploatavimo), taip pat minėtais klausimais pareiškėjas buvo informuotas raštu, tačiau Savivaldybei vėl siūsdavo naujus skundus.“

5.9. „[...] nuo 2011-08-10 X į Savivaldybę kreipėsi 96 kartus. Savivaldybė išnagrinėjo ir atsakė į 90 pareiškėjo prašymų. Vien per 2013 m. kovo mėnesį Savivaldybė gavo 7 pareiškėjo prašymus. X pateiktuose prašymuose vyrauja pasikartojantys klausimai į kuriuos jau buvo atsakyta.“

Skundo dalies tyrimui reikšmingi teisės aktai

6. Lietuvos Respublikos įstatymai:

6.1. *Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje* nustatyta, kad vienos iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra: „30) šilumos [...] tiekimo [...] organizavimas“ ir „42) pagal įstatymų nustatytą kompetenciją [...] savivaldybės paskirtų administratorių, [...], veiklos priežiūra ir kontrolė.“

6.2. *Šilumos ūkio įstatymo 21 straipsnyje* nustatyta: „1. Ginčus, kylančius iš sutartinių santykių tarp buitinių šilumos vartotojų ir šilumos bei karšto vandens tiekėjų, **priežiūros paslaugų teikėjų, ginčo sprendimo ne teisme tvarka nagrinėja šios valstybės ir savivaldybės institucijos:** 1) *Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos* – dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių gedimų, eksploatavimo, energijos kokybės reikalavimų, energijos apskaitos ir apmokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, avarijų, energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo, dėl šilumos ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojo veiklos ar neveikimo; [...]; 3) *savivaldybės vykdomoji institucija* – dėl šilumos ir karšto vandens tiekimo organizavimo, dėl daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros tarifų nustatymo, dėl administracinę priežiūrą atliekančių pareigūnų įgaliojimų bei šios priežiūros atlikimo tvarkos; [...]. 2. Ginčai nagrinėjami Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo nustatyta tvarka.“

6.3. *Civiliniame kodekse* nustatyta:

6.3.1. *1.136 straipsnio 2 dalis* – „[...]“; 5) dėl žalos padarymo, [...]“;

6.3.2. *1.138 straipsnis* – „Civilines teises įstatymų nustatyta tvarka gina teismas, [...]“.

7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir ministerijų teisės aktai:

7.1. *2001-05-23 nutarimu Nr. 603 patvirtintuose Butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administravimo pavyzdiniuose nuostatuose* (toliau vadinama – Pavyzdiniai nuostatai) nustatyta:

7.1.1. *5 punktas* – „Įgyvendindamas savo pagrindinį uždavinį, administratorius atlieka šias funkcijas: 5.1. tvarko namo patalpų ir jų savininkų (naudotojų) apskaitos duomenis, užtikrina teisės aktuose nustatytą namo, jo bendrojo naudojimo objektų techninės priežiūros dokumentų ir kitos dokumentacijos rengimą, pildymą, tvarkymą ir saugojimą; [...]; 5.3. vadovaudamasis teisės aktais, reglamentuojančiais pastatų ir jų inžinerinių sistemų naudojimą ir techninę priežiūrą, [...], su šia priežiūra susijusių paslaugų ir darbų kainos ir kokybės kriterijais, organizuoja namo techninę priežiūrą, namo bendrojo naudojimo objektų atnaujinimą, [...]; 5.4. remdamasis namo bendrojo naudojimo objektų techninių apžiūrų, name suvartojamos šilumos energijos, pastato energinio naudingumo sertifikato ar energinio audito duomenimis, rengia daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų atnaujinimo metinius ir ilgalaikius darbų planus [...]; 5.4². jeigu name per metus patalpų šildymui suvartotos šilumos kiekis viršija Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatomas maksimalias šilumos suvartojimo daugiabučių namų butams ir kitoms patalpoms šildyti normas, rengia pasiūlymus dėl namo bendrojo naudojimo objektų atnaujinimo (modernizavimo) pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą ir teikia juos tvirtinti patalpų savininkams susirinkime ar balsuojant raštu, o jeigu jiems pritariama, programoje nurodyta tvarka organizuoja jų įgyvendinimą; [...]; 5.6. patalpų savininkams šių Nuostatų 12 punkte nustatyta tvarka pasirinkus namo šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtoją (eksploatuotoją), pasirašo su juo sutartį dėl šildymo ir karšto

vandens sistemos priežiūros ir kontroliuoja šios sutarties vykdymą; 5.7. apskaičiuoja pagal šių Nuostatų 8, 9 ir 9¹ punktus mėnesinius mokesčius ir įmokas, parengia [...], tvarko šių mokesčių ir įmokų namo bendrojo naudojimo objektams atnaujinti apskaitą; [...]; 5.9. teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauja įgyvendinant savivaldybės institucijų ir patalpų savininkų sprendimus dėl namo [...], karšto vandens ir šildymo sistemos rekonstravimo pagal šiai sistemai nustatytus privalomuosius reikalavimus; 5.10. šių Nuostatų [...] 5.4², [...] punktuose nurodytais atvejais, ¼ patalpų savininkų raštu pateiktu prašymu arba savo iniciatyva, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.85 straipsnio 3 dalimi, šaukia patalpų savininkų susirinkimus arba šių Nuostatų 13 punkte nurodyta tvarka organizuoja patalpų savininkų balsavimą raštu. [...]; 5.11. atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas.“;

7.1.2. 8 punktas – „Administratorius proporcingai patalpų savininkų bendrosios nuosavybės daliai apskaičiuoja šiuos mėnesinius mokesčius ir įmokas: 8.1. už namo bendrosios nuosavybės administravimą [...]; 8.2. už namo [...] techninę priežiūrą [...]“;

7.1.3. 17 punktas – „[...] Administratorius gali būti pakeičiamas, jeigu savivaldybės administracijos direktorius arba jo įgaliotas atstovas pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą [...] **vykdydamas administratoriaus funkcijų priežiūrą ir kontrolę nustato, kad administratorius nevykdo arba netinkamai vykdo šių Nuostatų 5 punkte išvardytas administratoriaus funkcijas.**“

7.2. Lietuvos Respublikos energetikos ministro teisės aktai:

7.2.1. 2010-10-25 įsakymu Nr. 1-297 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės) turinys – pažymos 2.6.2 papunktyje;

7.2.2. 2009-11-26 įsakymu Nr. 1-229 patvirtinto Pastato šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros tvarkos aprašo (toliau vadinama – Aprašas) turinys – pažymos 13.2.4 papunktyje.

8. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2010-01-13 sprendimu Nr. 1-1344 patvirtintame *Daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros darbų sąraše* nustatyta:

8.1. „1. Kartą per savaitę atliekama pastato šildymo ir karšto vandens sistemos ir šilumos punkto įrenginių apžiūra: 1.1. tikrinama cirkuliacinės karšto vandens tiekimo sistemos namo vamzdyno atšakų ir stovų būklė; [...]“;

8.2. „2. Darbai, atliekami įrangos charakteristikoje nurodytu periodiškumu: 2.1. atjungimo armatūros einamasis remontas (riebokšlių sutepimas, paveržimas); [...]; 2.4. balansinių ventilių įrengimas; [...]; 2.7. šilumos punkto sklendžių ir ventilių priežiūra, jų riebokšlių paveržimas, einamasis remontas; [...]“;

8.3. „3. Darbai, atliekami pagal poreikį: 3.1. avarijų sistemoje lokalizavimas ir šalinimas (srieginių jungčių suveržimas, apkabų uždėjimas, įtrūkimų suvirinimas, susidėvėjusių iki 0,5 m ilgio vamzdžių keitimas); [...]“

Skundo dalies tyrimo išvados

9. Atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–5 paragrafai) ir išanalizavus teisinį reglamentavimą, nurodytą pažymos 6–8 paragrafuose, konstatuotina, kad:

9.1. Savivaldybės pareigūnai vykdė pareiškėjo skunde nurodytos Administratoriaus veiklos priežiūrą ir kontrolę (pažymos 5 paragrafas), **tačiau ši kontrolė nelaikytina pakankama**, nes jie Seimo kontrolieriui nepateikė duomenų apie tai, kad būtų patikrinę ir nustatę:

9.1.1. kada Administratorius, vykdydamas savo funkcijas, turėjo sužinoti apie, Administratoriaus ir Savivaldybės teigimu, nereikalingą ir didinantį šilumos nuostolius šiukšlių patalpos šildymą (pažymos 5.2 punktas);

9.1.2. ar nuo tada, kai Administratorius turėjo sužinoti apie pirmiau nurodytas aplinkybes, jis ėmėsi Pavyzdiniuose nuostatuose ir Taisyklėse nustatytos funkcijos organizuoti Namų patalpų

savininkų sprendimo (šiuo atveju – dėl šiukšlių patalpos šildymo atsisakymo; pažymos 2.6.2 ir 7.1.1 papunkčiai) priėmimą;

9.1.3. nepakankamai motyvavo Administratoriaus apskaičiuotų mokesčių už Namų šilumos punkto remontą pagrįstumą, nes šių mokesčių apskaičiavimo nepagrindė Aprašo nustatyta tvarka, t. y., nepateikė išvados, ar Sistemos priežiūros sąnaudos, įskaitant remonto darbams reikalingas medžiagas ir įrengimus, kurios nėra įskaičiuotos į Sistemos priežiūros tarifą, buvo apskaičiuotos jų eksploatavimo sutartyse nustatyta tvarka (pažymos 7.2.2 papunktis);

9.2. Savivaldybės pareigūnams neatlikus 9.1.1–9.1.3 papunkčiuose nurodytų veiksmų, išlieka neaišku ir dėl Administratoriaus veiksmų (neveikimo) teisėtumo bei jų galimos įtakos pareiškėjo nurodytiems Namų patalpų savininkų nuostoliams (pažymos 2.7.3 papunktis) atsirasti.

10. Apibendrinus pirmiau pateiktas išvadas, konstatuotina, kad ši pareiškėjo skundo dalis dėl Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo) ***pripažintina pagrįsta***.

11. Kartu Seimo kontrolierius atkreipia pareiškėjo dėmesį į tai, kad įstatymų nustatyta tvarka jis turi teisę kreiptis į teismą dėl žalos atlyginimo (pažymos 6.3 punktas).

Dėl Inspekcijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) atliekant Prižiūrėtojo veiklos kontrolę

Skundo dalies tyrimui reikšmingos aplinkybės

12. Iš Savivaldybės 2013-03-28 raštu Nr. A51-37470-(3.3.10.1-EM4) pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

12.1. „Namų gyventojų prašymu Administratorius nuo 2012/2013 metų šildymo sezono pakeitė Sistemų priežiūrėtoją. Šiuo metu priežiūrą vykdo UAB „Termomatika“.

12.2. „Prižiūrėtojo kontrolė yra ne Savivaldybės kompetencija. Šilumos ūkio rekonstrukcijos darbus priima Inspekcija ir išduoda Šilumos įrenginių techninės būklės patikrinimo aktą-pažymą, kurioje yra nurodoma, kad pastato Sistemos pripažįstamos tinkamomis naudoti.“ „Vadovaujantis Šilumos ūkio įstatymu, Prižiūrėtojų veiklos kontrolę vykdo Inspekcija.“

13. Iš Inspekcijos 2013-03-06 raštu Nr. 2R-644 pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

13.1. „Inspekcijos skyrius 2012-08-01 gavo pareiškėjo skundą, kuriame pateikti klausimai dėl Namų šilumos ūkio dokumentacijos, dėl žalos atlyginimo už šilumos nuostolius, dėl privalomųjų priežiūros darbų ir jų apmokėjimo.“

„Pažymėtina, kad Inspekcijos skyriui patikrinus Namų šilumos ūkį, nustatyti Šilumos tinklų ir šilumos vartojimo įrenginių priežiūros (eksploatavimo) taisyklių [patvirtintų energetikos ministro 2010-04-07 įsakymu Nr. 1-111; toliau vadinama – Taisyklės-2] 28, 59, 88, 225, 251.5, 295.3, 309, 311.2 punktuose nurodytų reikalavimų pažeidimai ir Administratoriui bei Prižiūrėtojui (UAB „City Service“) buvo surašytas 2012-05-08 nurodymas Nr. 45, kuriuo abi bendrovės įpareigtos iki 2012-10-01 pašalinti nustatytus trūkumus.“

„Išnagrinėjus pareiškėjo 2012-08-01 skundą buvo nustatyta, kad nuo 2012-07-01 pasikeitė Prižiūrėtojas ir nebuvo užbaigti rengti Sistemos priežiūros dokumentai. Nebuvo peržiūrėti Sistemos priežiūros dokumentai, neparengtos Sistemos schemas ir instrukcijos.“

„Inspekcijos skyrius 2012-09-21 rašte Nr. 12-502 priėmė sprendimą pareiškėjo skundą patenkinti ir įpareigojo Administratorių ir Prižiūrėtoją išspręsti pareiškėjo skunde keliamus klausimus dėl techninės dokumentacijos, žalos atlyginimo ir privalomųjų darbų apmokėjimo.“ (toliau vadinama – Įpareigojimas).

13.2. *Dėl Įpareigojimo atitikimo teisės aktų reikalavimams:*

13.2.1. „Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011-03-15 įsakymu Nr. 1-63 patvirtintų Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos nuostatų (toliau vadinama – Nuostatai) 10.11 punkte numatyta, kad Inspekcija išankstine skundų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja skundus dėl energetikos objektų, įrengimų ir apskaitos priemonių gedimų, eksploatavimo, energijos kokybės reikalavimų, energijos apskaitos ir mokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, [...], šilumos ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojo veiklos ar neveikimo.“

„Nuostatų 12.2 punkte nustatyta, kad Inspekcija ir (ar) jos įgalioti valstybės tarnautojai, atlikdami pavestas funkcijas, turi teisę fiziniams ir juridiniams asmenims duoti privalomus nurodymus dėl energijos išteklių ar energijos perdavimo, paskirstymo, laikymo, tiekimo, vartojimo, energetikos objektų ir įrenginių įrengimo, eksploatavimo bei tinklų apsaugos teisės aktu pažeidimo.“;

13.2.2. „Prievolė prižiūrėti daugiabučio namo šildymo ir karšto vandens sistemas yra numatyta Taisyklėse.“

„Taisyklių 144.1. punkte įtvirtinta, kad pastato valdytojas privalo Taisyklėse ir teisės aktuose (Taisyklių I priedo 1, 2, 3, 4, 16, 21, 22, 23, 51, 57 punktai) nustatyta tvarka prižiūrėti pastato išorės atitvaras (langų, durų, sienų, stogo ir pan.), šilumos įrenginius ir pastato šildymo ir karšto vandens sistemas arba sudaryti pastato šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros sutartį su juridiniu ar fiziniu asmeniu, turinčiu Inspekcijos leidimą (atestatą) verstis šilumos įrenginių eksploatavimo (priežiūros) veikla.“;

13.2.3. „Pavyzdinių nuostatų 5.6 p. nustatyta, kad administratorius patalpų savininkams šių nuostatų 12 punkte nustatyta tvarka pasirinkus namo šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtoją, pasirašo su juo sutartį dėl šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūros ir kontroliuoja šios sutarties vykdymą.“;

13.2.4. „Pastato šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros tvarkos aprašo (patvirtinto Energetikos ministro 2009-11-26 įsakymu Nr. 1-229; toliau vadinama – Aprašas) 22 punkte nustatyta, kad daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojas su Aprašo 21 punkte nurodytame sprendime pasirinktu prižiūrėtoju turi sudaryti daugiabučio namo šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūros sutartį arba teisės aktuose nustatyta tvarka pats vykdo daugiabučio namo šildymo ir karšto vandens sistemos technologinį valdymą ir techninę priežiūrą; esant reikalui, kai kuriems priežiūros darbams atlikti bendrojo naudojimo objektų valdytojas – bendrija, gali pirkti atskirus darbus ar paslaugas iš subjektų, turinčių atitinkamą kompetenciją, technines priemones ir gebėjimus.“

„Privalomų priežiūros darbų sąrašas sudaromas vadovaujantis Aprašo 3 priede nustatytu Pastato šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūros privalomų darbų bendroju sąrašu tiems pastato šildymo ir karšto vandens sistemos komponentams, kurie yra pastate.“

„Aprašo 27 punkte numatyta, kad už pastatų, daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūros darbus mokama vadovaujantis teisės aktu [...], ir pastato savininko arba bendrojo naudojimo objektų valdytojo sudarytu su prižiūrėtoju pastato šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūros sutarčių nuostatomis, neviršijant savivaldybės tarybos nustatytų maksimalių pastato šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūros tarifų.“

„Šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūros sąnaudos, įskaitant remonto darbus reikalingas medžiagas ir įrengimus, kurios nėra įskaičiuotos į šilumos ir karšto vandens sistemos priežiūros tarifą, apmoka įrenginių savininkas jų eksploatavimo sutartyse nustatyta tvarka.“;

13.2.5. „Įvertinus išvardintų teisės aktų nuostatas, darytina išvada, kad Inspekcijos Vilniaus teritorinis skyrius, 2012-09-21 raštu Nr. 502 įpareigodamas Administratorių ir Prižiūrėtoją išspręsti pareiškėjo skunde keliamus klausimus dėl techninės dokumentacijos, žalos atlyginimo ir privalomųjų darbų apmokėjimo, vadovavosi teisės aktų nuostatomis.“

13.3. *Dėl Įpareigojimo turinio* (ką Administratorius vykdydamas šį įpareigojimą privalėjo atlikti dėl techninės dokumentacijos, dėl žalos atlyginimo ir dėl privalomųjų darbų apmokėjimo):

13.3.1. Įpareigojimas Administratoriui ir Prižiūrėtojui „išspręsti pareiškėjo skunde keliamą klausimą dėl techninės dokumentacijos yra susijęs su šiais nurodyme išvardintais ir privalomais atlikti darbais: sudaryti namo šildymo sistemos temperatūrinių režimų grafiką; parengti šilumos įrenginių avarijų ir technologinių sutrikimų likvidavimo instrukciją; sudaryti šilumos punkto principinę technologinę schemą; sudaryti šilumos ir karšto vandens sistemų technologinę schemą; pagal paruoštas schemas sužymėti vamzdynų armatūrą.“;

13.3.2. „Pažymėtina, kad dėl žalos atlyginimo ir privalomųjų darbų apmokėjimo Inspekcija priėmė pagrįstą sprendimą. Sprendimo priemonės ar būdus turi pasirinkti pačios šalys.“;

13.3.3. **„Inspekcijai teisės aktais nesuteikta teisė nustatyti žalos dydį, duoti įpareigojimus atlyginti žalą ar apmokėti už privalomuosius darbus.“**

13.4. *Dėl Įpareigojimo vykdymo kontrolės:*

13.4.1. pasak Inspekcijos, Administratorius, vykdydamas Įpareigojimą, „2012-10-19 raštu Nr. AB-RS-12-0721 ir 2012-11-23 raštu Nr. AB-RS-12-0831A informavo apie nurodymo vykdymo eigą [taip pat pažymėjo, kad „Administratorius už Name šiukšlių konteinerinėje patalpoje esantį ir šildymo sezono metu veikusį šildymo prietaisą [...] padarytos žalos nežvelgia.“], o 2013-02-25 raštu Nr. AB-RS-12-0153 konstatavo, kad nurodyme išvardinti pažeidimai pašalinti, išskyrus Sistemos hidraulinio balansavimo priemonių įrengimą. Vertinant tai, kad hidraulinio balansavimo priemonių įrengimas galimas tik nešildymo sezono metu, šių priemonių įrengimą su naujuoju prižiūrėtoju UAB „Termomatika“ Administratorius įsipareigoja spręsti pasibaigus šiam šildymo sezonui.“;

13.4.2. Inspekcija, „nustačiusi, kad daugiabučio namo Administratorius ir Prižiūrėtojas nesprenžia šio klausimo, taikys administracinio poveikio priemones.“

13.5. *Inspekcijos nuomonė (išvada) dėl Namų šiukšlių konteinerio patalpos šildymo teisėtumo:*

13.5.1. „Daugiabučių namų šiukšlių konteinerio patalpose šildymas numatytas visuose šių namų šildymo sistemos dalies projektuose.“;

13.5.2. „Vadovaujantis statybos techniniu reglamentu STR 2.09.02:2005 „Šildymas, vėdinimas ir oro kondicionavimas“, pastatų, kurių mikroklimatui bei oro kokybei keliami specialūs reikalavimai, projektiniai mikroklimato parametrai priimami pagal atitinkamas tų pastatų higienos, technologijos ir statinių projektavimo normatyvinius dokumentus. Kai tokių dokumentų nėra, arba juose reikiamų mikroklimato ir oro kokybės parametrų bei jų leistino svyravimo projektinių verčių negalima rasti, reikia vadovautis pagal parametro pobūdį – higienos normomis. Vadovaudamiesi šiomis nuostatomis ir tuo, kad patikimai funkcionuotų šiukšlių šachtų įrenginiai, statinių projektuotojai priėmė tokį sprendimą.“

Skundo dalies tyrimui reikšmingi teisės aktai

14. Lietuvos Respublikos įstatymai:

14.1. *Šilumos ūkio įstatymo 21 straipsnio* turinys – pažymos 6.2 punkte.

14.2. *Viešojo administravimo įstatyme* nustatyta:

14.2.1. *3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...]“;

14.2.2. *5 straipsnis* – „Pagrindinės viešojo administravimo sritys: [...]; 2) įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolė (pavaldžių subjektų kontrolė, nepavaldžių subjektų priežiūra); [...]“;

14.2.3. *9 straipsnis* – „1. Administracinių aktų įgyvendinimas turi būti prižiūrimas ar kontroliuojamas. 2. Administracinių aktų įgyvendinimo priežiūra ir kontrolė atliekama tik pagal

priežiūrą ir kontrolę atliekantiems viešojo administravimo subjektams šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktus įgaliojimus, vadovaujantis šiuo ir kitais priežiūrą ir kontrolę reglamentuojančiais įstatymais ir jų įgyvendinamaisiais teisės aktais, [...].“

15. Lietuvos Respublikos energetikos ministro teisės aktai:

15.1. *Taisyklių* turinys – pažymos 2.6.2 ir 13.2.2 papunkčiuose.

15.2. *Taisyklėse-2* nustatyta:

15.2.1. „28. Pastato šildymo ir karšto vandens sistemų veikimo, priežiūros ir naudojimo dokumentai yra: 28.1. šildymo ir (ar) karšto vandens sistemos aprašas; 28.2. šildymo ir (ar) karšto vandens sistemos veikimo ir naudojimo instrukcija; 28.3. šildymo ir (ar) karšto vandens sistemos priežiūros instrukcija.“;

15.2.2. „59. Pagal teisės aktų reikalavimus [...] turi būti sudarytos visų šilumos tinklų ir šilumos vartojimo įrenginių vietinė avarijų ir technologinių sutrikimų likvidavimo instrukcijos. [...].“;

15.2.3. „88. Darbo vietose turi būti reikiamos schemas ir instrukcijos, sudarytos vadovaujantis teisės aktais, įrenginių gamintojų instrukcijomis, bandymų rezultatais.“;

15.2.4. „225. Kiekvienas šilumos vartojimo įrenginys įrenginio priekyje privalo turėti aiškiai matomą eilės numerį, kuris ryškiai matytųsi. Ant uždarnosios ir reguliuojamosios armatūros, taip pat ant šalia esančių šilumos ir technologinių vamzdynų turi būti aiškiai rodyklėmis nurodytos šilumnešio ir technologinių tirpalų tekėjimo kryptys, nustatytas ženklavimas, armatūros numeris pagal schemą, armatūros atidarymo ir uždarymo krypties rodyklės.“;

15.2.5. „251. Pastato šilumos punkto priežiūros būtiniausi darbai, kuriais užtikrinama, kad šilumos punktai nustatyta jų eksploataavimo trukmę atitiks projekte nustatytus reikalavimus, yra šie: [...]; 251.5. pagal poreikį, bet ne rečiau kaip kartą per mėnesį, atliekama šilumos punkto patalpos elektros tinklų apžiūra.“;

15.2.6. „295. Darbai, atliekami nurodytu periodiškumu:[...]; 295.3. šildymo sistemos hidraulinis balansavimas kiekvieno šildymo sezono pradžioje ir kiekvieną kartą, kai pakeičiami vamzdiniai, šildymo prietaisai, armatūra. Atlikus hidraulinių balansavimą surašomas aktas, prie jo pridedama šildymo sistemos schema, kurioje pažymimi sureguliuoti šilumnešio debitai.“;

15.2.7. „309. Savininko (administratoriaus) arba Prižiūrėtojo būstinėje turi būti šie šildymo sistemų priežiūros ir naudojimo dokumentai: 309.1. pastato šildymo sistemos aprašas; 309.2. pastato šildymo sistemos veikimo ir naudojimo instrukcija; 309.3. pastato šildymo sistemos priežiūros instrukcija.“;

15.2.8. „311. Pastato šildymo sistemos apraše nurodoma: [...]; 311.2. sistemos veikimo schema, hidraulinio balansavimo priemonės ir kiekvieno šildymo prietaiso galia ir šilumnešio srautais stovuose; [...].“

15.3. *Nuostatų* turinys – pažymos 13.2.1 papunktyje.

15.4. *Pavyzdinių nuostatų* turinys – pažymos 13.2.3 papunktyje.

15.5. *Aprašo* turinys – 13.2.4 papunktyje.

Skundo dalies tyrimo išvados

16. Atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 2 ir 13 paragrafai) ir išanalizavus teisinį reglamentavimą, nurodytą pažymos 14–15 paragrafuose, konstatuotina, kad Inspekcijos pareigūnai:

16.1. pagrįstai pažymėjo, kad jai nesuteikta teisė nustatyti žalos dydį, duoti įpareigojimus atlyginti žalą ar apmokėti už privalomuosius darbus (13.3.3 papunktis);

16.2. pateikdami Inspekcijos skyriaus Įpareigojimo įvertinimą, konstatavo, kad jis (taigi ir jo dalis dėl įpareigojimo išspręsti pareiškėjo skunde keliamus klausimus dėl žalos atlyginimo ir privalomųjų darbų apmokėjimo) atitinka teisės aktų reikalavimus (t. y. Įpareigojimas teisėtas ir

pagrįstas; 13.2.5 ir 13.3.2 papunkčiai), tačiau šios išvados dalies (Įpareigojimo išspręsti pareiškėjo skunde keliamus klausimus dėl žalos atlyginimo ir privalomųjų darbų apmokėjimo teisėtumo) nepagrindė konkrečiomis faktinėmis aplinkybėmis ir teisės aktų reikalavimais [pvz., Nuostatų 12.2 punkte nėra reglamentuota, kad Inspekcija ir (ar) jos įgalioti valstybės tarnautojai, atlikdami pavestas funkcijas, turi teisę fiziniams ir juridiniams asmenims duoti privalomus nurodymus šiais klausimais (pažymos 13.2 punktas); Inspekcijos skyriaus nustatyti Taisyklių-2 pažeidimai nėra tiesiogiai susiję su šia Įpareigojimo dalimi (pažymos 13.1 ir 15.2 punktai)];

16.3. galimai netinkamai kontroliavo Įpareigojimo dalies – išspręsti žalos atlyginimo klausimą (jeigu, Savivaldybės nuomone, jis teisėtas) – vykdymą, nes Seimo kontrolieriui nepateikė duomenų apie tai, kad būtų ėmęsi priemonių dėl šios Įpareigojimo dalies įvykdymo (Administratorius žalos neįžvelgė; pažymos 13.4 punktas).

17. Apibendrinus šias išvadas konstatuotina, kad pirmiau aprašyta Inspekcijos pareigūnų veikla neatitinka viešojo administravimo įstatymo viršenybės principo bei kitų Viešojo administravimo įstatymo reikalavimų (pažymos 14.2 punktas), taigi ši pareiškėjo skundo dalis dėl Inspekcijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) **pripažintina pagrįsta**.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

18. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia X skundo dalį dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) pripažinti pagrįsta.

19. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia X skundo dalį dėl Valstybinės energetikos inspekcijos Vilniaus skyriaus pareigūnų veiksmų (neveikimo) pripažinti pagrįsta.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsniu, Seimo kontrolierius rekomenduoja:

20.1. **Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos viršininkui** – imtis priemonių, kad ateityje Inspekcijos pareigūnų įpareigojimais šilumos ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojams būtų tinkamai motyvuoti, atitiktų įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, o jų vykdymas būtų tinkamai kontroliuojamas.

20.2. **Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui:**

20.2.1. atlikti tinkamą Administratoriaus veiklos priežiūrą bei kontrolę ir pareiškėjui pateikti išvadas (Seimo kontrolieriui – kopiją):

1) kada Administratorius, vykdydamas savo funkcijas, turėjo sužinoti apie, Administratoriaus ir Savivaldybės teigimu, nereikalingą ir didinantį šilumos nuostolius šiukšlių patalpos šildymą;

2) ar nuo tada, kai Administratorius turėjo sužinoti apie pirmiau nurodytas aplinkybes, jis ėmėsi Pavyzdiniuose nuostatuose ir Taisyklėse nustatytos funkcijos organizuoti Namų patalpų savininkų sprendimo (šiuo atveju – dėl šiukšlių patalpos šildymo atsisakymo) priėmimą;

3) ar Administratoriaus apskaičiuoti mokesčiai už Namų šilumos punkto remontą pagrįsti Aprašo nustatyta tvarka, t. y., ar Sistemos priežiūros sąnaudos, įskaitant remonto darbams reikalingas medžiagas ir įrengimus, kurios nėra įskaičiuotos į Sistemos priežiūros tarifą, buvo apskaičiuotos jų eksploataavimo sutartyse nustatyta tvarka;

4) ar pirmiau nurodyti Administratoriaus veiksmai (neveikimas) galėjo turėti įtakos atsirasti pareiškėjo nurodytiems Namų patalpų savininkų nuostoliams (pažymos 2.7.3 papunktis).

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašyčiau pranešti iki 2013-06-01.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas

Rosita Daunorė, 8 706 65145